

บันทึก

เรื่อง โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินให้กระทรวงการคลัง
(ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์)

หนังสือเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ ๒๖๓/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๙
แจ้งว่า กระทรวงการคลังเสนอว่า สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้ขอซื้อที่ดินทางเดิน
สาธารณประโยชน์เล็กใช้ตำบลวังบูรพาภิรมย์ อำเภอพระนคร จังหวัดพระนคร ซึ่งเป็นที่ของราช
พัสดุ กรมคลัง มีเนื้อที่ประมาณ ๒๕.๗๐ ตารางวา ซึ่งทางสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
ได้ปลูกสร้างอาคาร (ห้างปีกริมเก่า) เหลือมลัที่รายล้อมอยู่ กระทรวงการคลังได้พิจารณาแล้ว เพื่อ
มีต้อกรื้อถอนอาคาร จึงตกลงขายให้ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ในราคาตารางวาละ ๖๖ บาท
เนื้อที่ ๒๕.๗๐ ตารางวาเป็นเงิน ๑,๖๙๒ บาท ๒๐ สตางค์ จึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติโอน
กรรมสิทธิ์ที่ดินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินรายนี้ให้แก่กระทรวงการคลัง (ทรัพย์สินส่วน
พระมหากษัตริย์) และคณะรัฐมนตรีให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา แต่เพื่อ
ความรอบคอบขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาด้วยว่า เรื่องนี้จำเป็นต้องออกเป็น
พระราชบัญญัติหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๓) พร้อมด้วยผู้แทน
กระทรวงการคลังได้พิจารณาเรื่องนี้แล้ว

ผู้แทนกระทรวงการคลังได้ชี้แจงว่า ที่ดินรายนี้เป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน
และอยู่ในความดูแลของกรมคลัง และทางการประสงค์จะโอนขายให้แก่ทรัพย์สินส่วน
พระมหากษัตริย์ แต่โดยที่ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคลย่อมไม่อาจที่จะ
รับโอนได้ จึงได้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติโอนที่ดินรายนี้ให้กระทรวงการคลังโดยเป็นที่เข้าใจ
ว่า กระทรวงการคลังรับโอนไว้เพื่อประโยชน์ของทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

คณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า โดยเหตุที่ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ไม่ใช่นิติ
บุคคล ฉะนั้นการที่จะโอนที่ดินรายนี้ให้แก่ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ย่อมทำไม่ได้ส่วนการที่จะ
โอนที่ดินรายนี้ให้แก่กระทรวงการคลังนั้น มีปัญหาอยู่สองประการ คือ

ก. ในกรณีการโอนไม่เปลี่ยนแปลงสภาพที่ดิน คือ ยังคงเป็นที่สาธารณสมบัติของ
แผ่นดิน การโอนเช่นนี้ก็เพียงการโอนการครอบครองระหว่างองค์การของรัฐบาลไม่จำเป็นต้อง
ออกพระราชบัญญัติ ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยให้ความเห็นเดียวกันไว้ในบันทึกเรื่องการ
แลกเปลี่ยนที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินระหว่างกระทรวงเศรษฐการ (กรมรถไฟ) และ

กระทรวงกลาโหม (กรมทหารอากาศ) เดือนสิงหาคม ๒๕๗๙ ว่า การโอนเช่นนี้ไม่อยู่ภายใต้ บัญชีมาตรา ๑๓๐๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เมื่อได้โอนที่ดินรายนี้ให้ กระทรวงการคลังครอบครองโดยที่ดินคงสภาพที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินไว้ กระทรวงการคลัง จะให้ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ใช้ประโยชน์ก็ได้

ข. ในกรณีการโอนโดยเปลี่ยนสภาพที่ดินจากที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินเป็นที่ เอกชน กระทรวงการคลังก็อาจถือกรรมสิทธิ์ที่ดินในฐานะเอกชนได้ แต่การโอนเช่นนี้ต้องระบุไว้ ให้ชัดในพระราชบัญญัติว่า ที่ดินขาดจากสภาพสาธารณสมบัติของแผ่นดินแต่การโอนเช่นนี้ กรรมสิทธิ์ที่ดินก็ไม่เป็นของทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ คงเป็นของกระทรวงการคลัง และไม่มี ข้อผูกมัดอันใดที่กระทรวงการคลังจะต้องโอนที่รายนี้ให้แก่ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ในกาล ภายหน้า

คณะกรรมการกฤษฎีกาได้ทราบว่า รัฐบาลได้มีนโยบายจะยกฐานะทรัพย์สินส่วน พระมหากษัตริย์เป็นนิติบุคคลแล้ว จึงควรรอเรื่องนี้ไว้ก่อน ต่อเมื่อทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ มีสภาพเป็นนิติบุคคลแล้ว จึงออกพระราชบัญญัติโอนที่ดินรายนี้ให้

(ลงชื่อ) ส. วินิจฉัยกุล

(นายเสริม วินิจฉัยกุล)

เลขาธิการ

คณะกรรมการกฤษฎีกา

กันยายน ๒๕๘๙